

Palvelusalojen ammattiliitto
Servicefacket

PÖYTÄKIRJA

SYKSY

2014

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Sisällysluettelo

Pöytäkirja	2
Osallistujaluettelo	23
Esityslista	26
Puheenjohtaja Ann Selinin puhe.....	27
Edustajiston päätöslausuma	35

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Aika: 11.11.2014 klo 12.00 – 18.05
12.11.2014 klo 9.00 – 13.25

Paikka: Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Läsnä kokouksen ensimmäisen päivän alussa:

Joonas Tuomivaara	edustajiston puheenjohtaja
Arja Savolainen	edustajiston 1. varapuheenjohtaja
Sauli Isokoski	edustajiston 2. varapuheenjohtaja

74 edustajiston varsinaista jäsentä

27 edustajiston varajäsentä

2 tilintarkastajaa

19 hallituksen jäsentä

henkilökuntaa

Miia Järvi sihteeri

Nora Lehtimäki sihteeri

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Joonas Tuomivaara toivotti kokouksen aluksi tervetulleeksi läsnäolijat ja lisäksi kokousvieraat Jyväskylän kaupunginhallituksen puheenjohtajan Riitta Mäkisen ja IUF:n pääsihteeri Ron Oswaldin.

Kuultiin kokouksen aluksi Jyväskylän kaupunginhallituksen puheenjohtajan Riitta Mäkisen tervehdys kokoukselle.

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Vihittiin liiton lippu.

Kuultiin edustajiston puheenjohtajan Joonas Tuomivaaran avauspuheenvuoro. Tuomivaara kuvasi puheenvuoronsa aluksi, millaisten vaatimusten keskellä työntekijät nykyisin elävät. Hän korosti, että jokainen kansalaisyhteiskunnan jäsen voi vaatia omien oikeuksiensa toteuttamista ja hän kannustikin jokaista läsnäolijaa puolustamaan omia oikeuksiaan rohkeasti. Tuomivaara peräänkuulutti sosiaalisesti oikeudenmukaisempaa yhteiskuntaa.

Tuomivaara kiitti puheenvuorossaan siitä, että liitto on suunnitellut panostavansa aiempaa enemmän tulevien liittokokousedustajien ja hallinnon edustajien koulutukseen. Tuomivaaran mukaan on tärkeää, että jokainen mukana oleva ymmärtää omat toimintamahdollisuutensa nykyistä paremmin. Tuomivaara totesi lisäksi, että hallintouudistuksen myötä liitolla on kaikki edellytykset muokata toimintaa ja tarjota jatkossa jäsenistölle aitoja vaikuttamisen paikkoja.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Todettiin läsnäolijat ja käytiin läpi kokoonpanossa tapahtuneet muutokset.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

3. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus sääntöjen perusteella.

4. Kokousvirkaileijoiden valinta

4.1. Sihteerit (2)

Valittiin kokouksen sihteereiksi hallintopäällikkö Miia Järvi ja hallintoassistentti Nora Lehtimäki.

4.2. Ääntenlaskijat (5)

Valittiin viisi ääntenlaskijaa alueiden esitysten perusteella.

Matti Koski (pj.) Itä-Suomi
Iiris Merimaa, Helsinki-Uusimaa
Riikka Salminen, Lounais-Suomi
Anna-Liisa Silvola, Oulu
Hannu Heikkilä, Kaakkois-Suomi

4.3. Pöytäkirjantarkastajat (2)

Valittiin kaksi pöytäkirjantarkastajaa alueiden esitysten perusteella.

Petri Leskelä, Helsinki-Uusimaa
Päivi Hoffrén, Oulu

4.4. Päätöslausumavaliokunnan jäsenet

Valittiin päätöslausumavaliokunnan jäsenet alueiden esitysten perusteella.

Ellen Tuikkanen, Keski-Suomi
Riitta Seppänen, Itä-Suomi
Kari Peltovirta, Häme-Pirkanmaa
Katja Mechelin, Helsinki-Uusimaa
Kaisa Mäenpää, Lounais-Suomi
Anneli Rintamäki, Pohjanmaa
Pia Lampen, Kaakkois-Suomi
Pia Saastamoinen, Oulu
Aimo Mäkinen, Lappi

Hallitus valitsi kokouksessaan edustajakseen päätöslausumavaliokuntaan Sini Heikkisen. Sihteerinä toimi yhteiskuntasuhteiden vastaava Hanna Kuntsi.

4.5. Menettelytapavaliokunta

Valittiin menettelytapavaliokunta, jonka muodostavat liiton ja kokouksen puheenjohtajisto sekä kokouksen sihteerit.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

5. Kokoussääntöjen hyväksyminen

Hyväksyttiin kokoukselle kokoussäännöt.

6. Kokouksen esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen esityslista.

7. Puheenjohtajan ajankohtaiskatsaus ja yleiskeskustelu

Puheenjohtajaksi vaihtui Sauli Isokoski.

Kuultiin liiton puheenjohtaja Ann Selinin ajankohtaiskatsaus ja käytiin sen pohjalta keskustelu. Puhe on pöytäkirjan liitteenä.

Liiton puheenjohtaja Ann Selin toi ajankohtaiskatsauksessaan esiin vaikean taloudellisen tilanteen, joka näkyy yhtäältä koko valtion tasolla että liitossa. Lisäksi hän kantoi huolta palvelualojen työllisyystilanteesta.

Puheenjohtaja Selin kertoi puheessaan eläkeuudistuksen keskeisimmät sisällöt. Hänen mielestään oli hyvä asia, että ratkaisu syntyi. Hän korosti, että tilanne muodostuisi palkansaajille vieläkin huonommaksi, mikäli eläkeratkaisua ei olisi saatu aikaan.

Tällä hetkellä työmarkkinaosapuolilla on työn alla myös neuvottelujärjestelmän uudistaminen. Työ on vielä kesken, mutta on olemassa positiivisia merkkejä siitä, että alipalkkauksen kriminalisointi ja TES-vaihdostilanteiden selkiyttäminen olisivat etenemässä halutunlaisesti.

Puheenjohtaja Selin korosti puheenvuorossaan myös kansainvälisen yhteistyön ja edunvalvonnan merkitystä. Me emme voi keskittää voimavarojamme vain Suomen rajojen sisäpuolelle. Hän korosti puheessaan sitä, että työnantajat, niin kotimaassa kuin ulkomailla, puhuvat normien purkamisesta, jonka perimmäisenä tarkoituksena on myös työntekijöiden aseman heikentäminen.

Puheenjohtajan puheenvuoron jälkeen avattiin yleiskeskustelu.

Ari Isosalo (Häme-Pirkanmaa) kertoi omia kokemuksiaan jäsenhankinnasta. Hän korosti, että jokainen voi omalla aktiivisuudellaan ja aloitteellisuudellaan hoitaa jäsenhankintaa, alueelliset erityistarpeet huomioiden.

Harry Vainio (Helsinki-Uusimaa) kantoi puheenvuorossaan huolta pamilaisten hyvinvoinnin ja ansiotason turvaamisesta tulevaisuudesta. Tärkein tavoite on hänen mielestään se, että kannamme liittona vastuuta ihmisten pärjäämisestä työssä ollessa ja työelämän ulkopuolella oleville. Vainio toivoi, että PAM valmistelee uudenlaisen työhyvinvointiohjelman, joka hyväksyttäisiin viimeistään liittokokouksessa.

Kari Peltovirta (Häme-Pirkanmaa) kantoi huolta luottamushenkilöiden jaksamisesta YT-neuvotteluiden keskellä. Häme-Pirkanmaa oli valmistellut kokoukselle yhteisen kannatetun päätösesityksen.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

”Olemme jatkuvasti saaneet lukea yt-neuvotteluista, joiden jälkeen työnantajat ovat jakaneet lähtöpasseja työntekijöille. Yt-neuvottelut ovat raskaita prosesseja, ja yksittäiset luottamusmiehet ovat kovassa prässissä yrittäessä pelastaa ihmisiä irtisanomisilta. Neuvottelutilanteet ovat raskaita, ja kokousten välissä henkilöstö janoaa tietoa kohtalostaan. Luottamusmies ei saa salassapitovelvollisuuden vuoksi kertoa käsiteltävistä asioista, ja saattaa saada loka niskaan - mm. väitöksiä olla työnantajan puolella.

Luottamusmiesten koulutukseen tulee saada osio, missä valmennetaan kohtaamaan neuvotteluprosessi ja annetaan vinkkejä jaksamiseen. Alueilla järjestetään luottamusmiehille ja jäsenille koulutuspäiviä, joissa tuetaan jaksamista ja kerrotaan yhteistoimintaprosessista; koulutusyksikkö ja edunvalvontalinja laativat luottamusmiehelle taskuoppaan (vaikkapa verkkokoulutusmateriaalina) itse neuvotteluprosessista, ja miten irtisanomisuhan alla olevien tulee toimia sekä ohjeet työsuhteen päättymisen jälkeisistä toimista.”

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa) toi esiin huolensa siitä, millaisia vaatimuksia niin poliitikot kuin työnantajien edustajat työntekijöille asettavat. Hänen mielestään vaatimukset ovat kohtuuttomia ja liian usein puheissa syytökset kaadetaan pienipalkkaisten työntekijöiden päälle. Lehto toivoi, että pamilaiset miettivät huolella äänestysvalintojaan ensi kevään vaaleissa, koska sillä, keitä päättäjinä on, on suuri merkitys palvelualueille. Lisäksi hän toivoi, että kokouksen päätöslausumassa nostetaan esiin se, miten päättäjät kohtelevat pamilaisia ja palvelualueja.

Arja Kiiskinen (Itä-Suomi) arvosteli puheenvuorossaan kauppojen poikkeuslupia ja ennen kaikkea sekalaisten aukiolojen vaikutuksia kuluttajiin. Tilanne on hänen mukaansa mennyt siihen, etteivät kuluttajat tiedä, miten kaupat ovat auki. Lisäksi hän kantoi huolta siitä, millaisia perusteita poikkeusluvanvaraisille aukioloille asetetaan. Näillä päätöksillä kauppojen vähäisetkin pyhäpäivät on ryöstetty ja pienet kaupat sekä kioskit kärsivät. Lupa-asioden pitäisi hänen mukaansa siirtyä pois Avilta ja niistä pitäisi säätää laissa. Myös työntekijöiden palkkausta arkipyhien osalta olisi selkiytettävä.

Katja Maunula-Sairanen (Helsinki-Uusimaa) ilmaisi huolensa palkkatasa-arvosta, joka ei hänen mukaansa ole toteutunut riittävässä määrin. Eurooppalaisittain palkkakuilu sukupuolten välillä on Suomessa suuri. Hän toivoi, että tasa-arvottomuudesta tehdään loppu.

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa) kertoi näkemyksensä eläkeratkaisusta. Hän totesi olevansa pettynyt ratkaisuun. Hän kaipasi vastausta siihen, millä mandaatilla neuvottelijat ovat esityksen hyväksyneet, kun jäsenistöltä ei asiasta ole kysytty.

Petri Leskelä (Helsinki-Uusimaa) teki kannatetun päätösesityksen, että *”PAMin jäsenlahjat jatkossa hankittaisiin Euroopan unionin alueelta tai jopa unionin ulkopuolelta, jos eettiset periaatteet on huomioitu asianmukaisesti.”*

Sami Liukkonen (Helsinki-Uusimaa) kantoi huolta huonosta palkkakehityksestä ja totesi, etteivät Työllisyys- ja kasvusopimuksen mukaiset palkankorotukset riitä kattamaan edes yleistä kustannusten nousua. Hänen mukaansa palkkojen jäädyttämisestä seuraaville vuosille ei pidä neuvotella.

Minna Ropponen (Itä-Suomi) nosti esiin kaupan esimiesten mukanaolon PAMin toiminnassa. Ropponen kertoi kannattavansa sitä, että esimiehet saavat olla liiton jäseniä myös jatkossa.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Hänen mielestään yhdessä liitosta tulee vahvempi. Lisäksi Ropponen kantoi huolta kauppojen aukiolojen perusteista tai ennemminkin niiden perusteettomuudesta. Ropponen ilmaisi huolensa myös siitä, miten nämä poikkeusluvut tulevat vaikuttamaan työntekijöiden sunnuntaikorvauksiin. Hän kyseenalaisti myös pakkoruotsin aseman.

Juha Mustonen (Helsinki-Uusimaa) kantoi huolta siitä, miten luottamushenkilöt saavat aikansa ja jaksamisensa riittämään. Monilla luottamushenkilöillä on samaan aikaan päällä useita YT- ja muita neuvotteluita. Samaan aikaan pitäisi tehdä myös jäsenhankintatyötä.

Sami Liukkonen (Helsinki-Uusimaa) totesi, että maassa on liian pitkään tehty huonoja poliittisia päätöksiä, vaikka positiivisia poikkeuksiakin on. Hän vaati, että Suomen seuraavan hallituksen on tehtävä enemmän työtä palvelualojen työntekijöiden ja yritysten hyväksi.

Tuomo Leppänen (Keski-Suomi) totesi puheenvuorossaan, että hyvällä työvuorosuunnittelulla saataisiin työajat toimimaan nykyistä paremmin ja osa-aikaisille tarjottua lisää työtunteja. Hänen mukaansa ongelmat johtuvat usein heikosta suunnittelusta.

Timo Neuvonen (Helsinki-Uusimaa) teki kannatetun päätösesityksen.

”Liittokokousvaalien ehdokkaista esittely PAM-lehteen tai erityinen vaali -liite. Näin kaikilla on samanlainen mahdollisuus päästä esille perinteisessä printtimediassa. Tasapuolisesti.”

Harry Vainio (Helsinki-Uusimaa) kantoi huolta siitä, kuinka työntekijät päivittäin kamppailevat työssään runsaiden vaatimusten alla, mutta tämä ei siltikään riitä. Hän myös kritisoi sitä, että yritysjohtajat ja poliitikot hakevat ulkomaisia konsultteja ratkomaan ongelmia. Vainion mukaan näiden henkilöiden osaaminen ja päätöksentekokyky on kyseenalaistettava.

Anne Nissinen (Kaakkois-Suomi) kertoi esimerkin avulla huolensa siitä, ajaako liitto riittävän onnekkaasti jäsentensä riita-asioita. Esimerkkitapaus kertoi Nissisen mukaan päinvastaista viestiä. Nissinen kyseenalaisti myös sen, kenen puolelle liiton toimitsijat tällaisissa tilanteissa asettuvat.

Isto Yrjönen (Helsinki-Uusimaa) kannatti Maunula-Sairasen esitystä pyrkimisestä tasa-arvoiseen palkkaukseen. Hän vaati samapalkkausohjelman jatkamista, jotta sille asetetut tavoitteet toteutuvat. Hän vaati myös, että liitto ja aktiivit ajavat asiaa eteenpäin aktiivisesti.

Pentti Kanninen (Oulu) kantoi huolensa palkkauksesta ja jo pitkään jatkuneesta nollalinjasta. Työntekijä on hänen mielestään palkkansa ansainnut. Lisäksi hän heitti toiveen siitä, että jokainen pamilainen äänestäisi työläisten asioita ajavia henkilöitä kevään eduskuntavaaleissa.

Päivi Pulli (Pohjanmaa) kertoi ensijäsenhankkeesta, joka on käynnissä Pohjanmaan ja Lounais-Suomen alueilla. Pulli ilmaisi ensijäsenkyselyn tulosten pohjalta huolensa siitä, näkyykö liitto ja ammattiosastot riittävästi työpaikoilla. Lisäksi hän rohkaisi kaikkia tutustumaan aineistoon.

Timo Neuvonen (Helsinki-Uusimaa) totesi, että ammattiosastot tekevät vääränlaisia aloitteita edustajistolle. Näistä monet voitaisiin osoittaa suoraan sopimuslatoimikunnille. Hän vaati, että ammattiosastojen johtokuntien jäseniä on koulutettava nykyistä paremmin.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Kim Stenberg (Lounais-Suomi) toivoi, että PAM toisi aktiivisesti julkisuuteen omia kantojaan, joilla haastamme oikeistolaista näkemystä mm. työehtoihin liittyen. Stenberg esitti, että liiton edunvalvontalinjan osaamista vahvistetaan nykyisestä. Lisäksi hän toivoi lisäpanostusta luottamushenkilöiden koulutukseen.

Riikka Salminen (Lounais-Suomi) oli huolissaan siitä, että palveluiloille työllistyvät nuoret palkataan usein harjoittelijan nimikkeellä. Hänen mielestään myös vastavalmistuneille on maksettava oikeaa palkkaa.

Sari Heinonen (Kaakkois-Suomi) kantoi huoltaan työllisyysilanteesta ja sen vaikutuksista liiton talouteen. Hän toivoi, että liitto aloittaa näyttävän mainoskampanjan uusien jäsenten rekrytoimiseksi.

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa) teki kannatetun päätösesityksen kielillisästä.

”Kaikkiin PAMin työehtosopimukseen pitää neuvotella luottamushenkilöille kielillisä. Kielillisä tulee maksaa automaattisesti samansuuruisena kaikille.”

Lisäksi Merja Lehto puhui jäsenhankinnan merkityksestä. Hän totesi, että tämä työ on tärkeää. Lehto korosti, että vahva järjestäytymisaste on liiton toiminnan elinehto.

Isto Yrjönen (Helsinki-Uusimaa) kertoi terveiset alueen valmentavasta kokouksesta, jossa oli keskusteltu johdon palkkauksesta. Hän totesi, että puheenjohtajan avauspuheenvuorossa kerrotut tiedot olivat riittävät ja avoimuuden periaatteiden mukaiset.

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa) tiedusteli, että millaiset tulevat olemaan jatkossa puheenjohtajan, hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaisen varajäsenen ja toiminnanjohtajan työtehtävät ja työnkuvat sekä kuka on heidän esimiehensä.

Liiton varapuheenjohtaja Kaarlo Julkunen vastasi Anne Nissiselle, että tämäntyyppinen tyytymättömyys osoitettaisiin suoraan asiaa hoitaneen tahon esimiehelle. Lisäksi Julkunen kertoi, että PAM on jo nyt mukana keskusjärjestöjen yhteisessä jäsenhankintakampanjassa, jota kautta saadaan näkyvyyttä.

Viestintäjohtaja Timo Piironen totesi PAMin lahjojen osalta, että suomalainen työ ja tuotteiden eettisyys ovat olleet lahjavalintojen taustalla vahvasti. Tiukalla rajaamisella on turvattu se, että lahjat kestävät kriittisen tarkastelun. Hän kertoi lisäksi, että kaikkien liittovaalien ehdokkaiden esittely lehdessä on käytännössä mahdotonta, sillä se tarkoittaisi noin 300 sivuista julkaisua.

Liiton varapuheenjohtaja Jaana Ylitalo vastasi, että kituer -yksikössä on jatkuvuus turvattu eläköitymisistä huolimatta.

Liiton puheenjohtaja Ann Selin kertoi, miten uudessa hallintomallissa esimiesroolit tulevat menemään. Liiton puheenjohtaja on toiminnanjohtajan esimies. Toiminnanjohtaja toimii muun johtoryhmän esimiehenä ja tätä myöten myös hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaisen varajäsenen esimies. Lisäksi Selin avasi eläkeuudistuksen sisältöjä ja totesi samalla, että liiton hallinto on hyväksynyt eläkeneuvotteluiden tuloksen.

Kokouksen puheenjohtaja Sauli Isokoski totesi, että yleiskeskustelussa on tehty neljä

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

kannatettua päätösesitystä, jotka lähetetään hallituksen käsiteltäväksi.

Kokous keskeytettiin.

8. Kansainvälisen elintarvike- ja ravintola-alan liitto IUF:n pääsihteeri Ron Oswaldin tervehdys

Puheenjohtajaksi vaihtui Arja Savolainen.

Kuultiin IUF:n pääsihteeri Ron Oswaldin puheenvuoro. Puhe tulkattiin konsekutiivisesti.

Pääsihteeri Oswald kantoi puheenvuorossaan huolta nykyisestä poliittisesta tilanteesta, jossa ihmisten perusoikeus, järjestäytyminen, halutaan kyseenalaistaa. Oswald kannusti edustajiston jäseniä ja kaikkia muitakin pamilaisia olemaan aktiivisia politiikassa, sillä poliittisella päätöksenteolla on merkitystä siihen, millaiseksi yhteiskunta kehittyy.

Hän kertoi, että IUF on käynyt monenlaisia taistoja eri puolilla maailmaa työntekijöiden aseman parantamiseksi. Oswald kertoi puheenvuorossaan useita onnistuneita esimerkkejä maailmalta. Hän korosti, että järjestäytymisasteen riittävän tason turvaaminen on tärkeää ja takaa sen, että liittojen sanomaa kuunnellaan.

Oswald ilmaisi huolensa siitä, kuinka monikansalliset yritykset, suurista voitoista huolimatta, eivät tarjoa työntekijöilleen riittävästi työtunteja tai maksa kunnollista palkkaa. Samoin hän ilmaisi huolensa siitä, että niin moni ihminen menettää kaiken, jopa hengen, vain siksi, että kuuluvat ammattiliittoon.

Oswald kertoi puheenvuorossaan kuluvana vuonna aloitetusta kerrossiivoojakampanjasta ja samalla hän kiitti PAM:ia aktiivisesta panoksesta siinä.

Merkittiin Oswaldin puheenvuoro tiedoksi.

9. Tulevaisuustyöstä strategiaan

Kuultiin hallintopäällikkö Miia Järven esittely liiton strategiatyön valmistelusta ja aikataulusta edustajistosta liittokokoukseen.

10. Edustajiston jäsenten ja osastojen aloitteista päättäminen

Puheenjohtajaksi vaihtui Joonas Tuomivaara.

Todettiin edustajistolle saapuneet aloitteet, joita on 17 kappaletta ja hallituksen niihin laatimat lausunnot. Käytiin tarvittava keskustelu sekä päätettiin aloitevastauksista.

Aloite 1: 0-tuntisten/tarvittaessa töihin kutsuttavien sopimusten kieltämiseksi ja lisätyön tarjoamisesta osa-aikaisille

Tarvittaessa töihin kutsuttavat henkilöt syövät osa-aikaisten mahdollisuuden lisätyöhön. Huolellisella työvuorosuunnittelulla ja tasoitussuunnitelmien oikeanlaisella käytöllä lisätunteja voidaan antaa jo olemassa oleville työntekijöille. Tarvittaessa töihin kutsuttavat olisivat perusteltuja vain silloin kun kaikki vanhat työntekijät ovat kokoaikaisia.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Palvelualat ovat lähestulkoon kokonaan osa-aikaistettuja, pienipalkkaisia aloja, joten on erityisen tärkeää tarjota työtä jo palkattujen osa-aikaisten kesken. Työn tarjoaminen tulisi kuitenkin olla tasapuolista, esimerkiksi ryhmätekstiviestejä lähettämällä. Myöskin työvuoron antaminen tulisi olla reilua, eikä antaa sitä heti ensimmäiselle viestiin vastaajalle (ellei kyseessä ole erittäin kiireinen vuoro samalle päivää) vaan esimerkiksi tulisi odottaa 12 tuntia, että myös sillä hetkellä vuorossa olevat ehtisivät viestin nähdä ja tarkistaa voivatko tarjolla olevaa työvuoroa tehdä. Myöskään henkilö ei saa olla aina sama, jolle vuoro annetaan. Tasoitusjärjestelmien oikeanlainen käyttö mahdollistaisi lisätuntien piirtämisen jo alkuperäisiin työvuorolistoihin, joten tekstiviestijärjestelmät jäisivät lähinnä sairastapausten paikkauksiin.

Pam Raahen seudun osasto

(Aloite saapunut myöhässä kevätkokoukseen)

Hallituksen lausunto:

PAMin työehtosopimuksista Kaupan, Matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palveluita koskevassa sekä Vartiointialan työehtosopimuksessa on määräykset vähimmäistyöajan kirjaamisesta sekä työajan sopimisesta todellisuutta vastaavaksi. Näin varsinaisia nollatuntisopimuksia ei näillä aloilla voi solmia.

Ongelmat ovat kuitenkin samat, jos työtunnit on sovittu liian alhaisiksi ja lisätunteja joudutaan säännönmukaisesti jakamaan vieläpä oman työvoiman ja tarvittaessa töihin kutsuttavien kesken.

Lisätyöllä voidaan tarkoittaa työtä, jonka teettämisen tarve johtuu ennalta arvaamattomasta tilanteesta esim. sairauslomista. Toinen lisätyön muoto on työ, jota tulee työsopimuslain mukaan ensin tarjota osa-aikaisille ennen uuden henkilön palkkaamista.

Äkillisiin lisätyön tarjoamistilanteihin on yrityksissä kehitetty erilaisia esim. tekstiviesteihin perustuvia järjestelmiä. Työehtosopimuksissa on myös sovittu erilaisia työaikapankkeja, joilla on tavoitteena tällaisen lisätyön kohdentuminen ensin yrityksen omille työntekijöille.

Aidosti tarvittaessa töihin kutsuttavan työntekijän jokainen työrupeama muodostaa määräaikaisen työsuhteen. Tällaiset työtunnit tulee ensin antaa jo palveluksessa oleville osa-aikaisille työntekijöille.

PAMin tavoitteena on, että osa-aikaisen työn tulisi perustua vain työntekijän omaan pyyntöön tai työn järjestelyyn liittyvään perusteltuun syyhyn. Osa-aikaisen työsuhteen solmimiselle pitäisi olla perusteet samaan tapaan kuin on määräaikaisissa työsuhteissa. Pidempikestoisen lisätyön tarjoamiselle tulisi olla etusijajärjestys esim. pidempään palvelleille työntekijöille. Lisäksi pidempikestoisen lisätyö tulee päivittää työsopimukseen välittömästi ja lyhytkestoisten lisätöiden tulee vakiintua tarkastelujakson kuluessa. Lisäksi mahdollisuus sopia kertakaikkisesta lisätyösuostumuksesta pitäisi poistaa. Tämän myötä työaika sovittaisiin ja työvuorot suunniteltaisiin todellisen työvoimatarpeen mukaisesti eikä ns. alimiehityksellä, kuten nyt monesti toimitaan.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Nollatuntisopimuksiin sekä muihin osa-aikaisten työsuhteisiin liittyen on valmisteilla lainsäädäntömuutoksia, jossa PAM on aktiivisesti vaikuttamassa. Tulokset PAMin näkökulmasta näyttävät kuitenkin jäävän riittämättömiksi kuluvan hallituskauden aikana.

Päätösesitys:

Aloite siirretään sopimusaloimikuntiin sekä PAM ottaa sen huomioon vaikuttaessaan lainvalmistelutyöhön sekä muussa edunvalvonnassaan.

Päätös:

Aloite siirrettiin sopimusaloimikuntiin sekä PAM ottaa sen huomioon vaikuttaessaan lainvalmistelutyöhön sekä muussa edunvalvonnassaan.

Aloite 2: Lomaviikon pituudesta

Muinaisjäänteinä TESissämme on edelleen, että lomaviikon pituus on kuusi päivää. Työssäoloviikon ja työhön verrattavien aikojen pituus on kuitenkin jo vuosia ollut viisi päivää. Asia tulisi mielestämme jo pelkästään yhteneväisyyden perusteella korjata siten, että myös lomaviikot laskettaisiin viisipäiväisinä.

Pam-liikealan Turun seudun osasto 069

(Aloite saapunut myöhässä kevätkokoukseen)

Aloite 3: Pamilaisten kesälomapäivien "kuluminen"

Tällä hetkellä lomapäiviä kuluu 6pv/vko, eihän meillä työpäiviäkään ole kuin 5pv/vko, niin tähän toivomme muutosta siten, että lomapäiviä kuluisi viikossa 5pv näin ollen meillä olisi lomaa 6vko/vuosi, kun on täydet lomat.

Liikealan Ylivieskan Seudun Osasto 367 ry

Aloite 4: Lomapäivjärjestelmä nykyaikaan

Lauantaiden laskeminen lomapäiviksi/lomaperusteiksi tulisi lopettaa. Viiden päivän lomaviikko, maanantaista perjantaihin. Lomapäivjärjestelmä tulisi sopeuttaa nykyaikaan. Jos on ansainnut 24 lomapäivää, on neljä vapaata päivää.

Vapaapäivät ansaitaan myös viisipäiväisten viikkojen perusteella ja siksi loman kestoa laskettaessa lähtökohtana tulee olla viisipäiväinen viikko.

Ehdotamme, että kysymys otetaan käsittelyyn, koska stressi, kiire ja suorituspainne ovat lisääntyneet työelämässä. Muilla aloilla noudatetaan 5-päiväisiä lomaviikkoja, pääsisimme tasa-arvoiseen asemaan.

PAM Ahvenanmaa, PAM Servicefacket på Åland rf. 193

Aloite 5: Lomaviikko 5-päiväiseksi

Vaadimme, että lomaviikko muutettaisiin 5-päiväiseksi nykyisen 6-päiväisen sijaan.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Perusteluna on se, että lomakertymä ei nouse, vaikka työsuhde olisi kestänyt kymmeniä vuosia, muutoksella lomakertymä nousisi ainakin jonkin verran.

PAM Pudasjärven os. 208

Aloite 6: Ylimääräinen palkallinen lomaviikko yli 10 v. palvelusvuoden jälkeen

Esitämme, että taulukkopalkkoihin lisättäisiin yli 10 v. palvelusvuoden jälkeen ylimääräinen palkallinen lomaviikko.

PAM Liikealan Mikkelin seudun osasto 008

(Aloite saapunut myöhässä kevätkokoukseen.)

Aloite 7: Ylimääräinen lomaviikko 10 v. samassa yrityksessä palvelleille

Mielestämme kymmenen vuotta samassa yrityksessä työskennelleille tulisi antaa yksi ylimääräinen lomaviikko.

Kaupan alan työ on viime vuosina muuttunut vaativammaksi ja stressaavammaksi: aukioloajat ovat pidentyneet, työskentelytahti on kiihtynyt ja kuluttajat vaativat yhä enemmän tietoa tuotteista osalta. Tietoa vaaditaan tuotteiden sisällöstä, alkuperämaasta ja tuotantotavoista. Kaikki nämä vaatimukset kasvavat samalla, kun henkilöstömääriä pidetään alhaisina.

Ylimääräinen lomaviikko ehkäisisi loppuun palamista ja työtapaturmia. Se myös toimisi porkkanana, joka houkuttelisi työntekijää pysymään pidempään saman yrityksen palveluksessa.

PAM Ahvenanmaa, PAM Servicefacket på Åland rf. 193

Hallituksen lausunto vuosilomaan liittyviin aloitteisiin 2, 3, 4, 5, 6 ja 7:

Vuosilomalain mukaan lomaa kertyy työsuhteen alussa kaksi päivää kuukaudelta. Kun työsuhde on lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä kestänyt yli vuoden, kertymä on kuukautta kohti kaksi ja puoli päivää.

Sen jälkeen vuosiloma ei lain mukaan pitene. Loman pidentäminen ei kuulunut uuden vuonna 2005 voimaan tulleen vuosilomalain valmistelun toimeksiantoon, eikä lain pikainen muuttaminen tältä osin ole näköpiirissä.

Vuosilomia on pidennetty joillakin aloilla työ- ja virkaehtosopimuksilla. Tekninen siirtyminen kuusipäiväisestä lomaviikosta viisipäiväiseen ei aina ole tarkoittanut loman pidentymistä, sillä samalla on voitu muuttaa loman määräytymisen laskentaperusteita. Kun kuusipäiväinen lomaviikko liittyy 30 lomapäivän ansaintaan, vastaisi viisipäiväinen lomaviikko 25 lomapäivän ansaintaa. Siten esimerkiksi nykyinen neljän viikon eli 24 arkipäivän kesäloma tarkoittaisi muutoksen myötä 20 arkipäivän mutta edelleen neljän viikon mittaista kesälomaa. Jos tarkoituksena on nimenomaisesti sopia vuosiloman pidentämisestä, on sillä

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

huomattavia kustannusvaikutuksia, laskennallisesti yhden lomapäivän kustannusvaikutus on keskimäärin 0,4 prosenttia.

Vaatus pitemmästä vuosilomasta ikääntyville ja samassa työsuhteessa pitkään olleille työntekijöille on tullut toistuvasti esiin työehtosopimustavoitteita kerättäessä. PAMissa on jo aiemmin päätetty toimia vuosilomien pidentämisen puolesta.

Päätösesitys:

Aloitteet siirretään sopimuslatoimikuntiin.

Päätös:

Aloitteet siirrettiin sopimuslatoimikuntiin.

Aloite 8: Lauantailisät koko päivän ajalta

TES 12 § myyjät ja myymälätyöntekijät kohdassa on, että lauantaina klo 13-24 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen lauantailisä myymälän aukiolosta riippumatta.

Esitämme, että lauantailisät saataisiin koko päivän ajalta.

PAM Liikealan Mikkelin seudun osasto 008

(Aloite saapunut myöhässä kevätkokoukseen)

Aloite 9: Ilta- ja lauantailisien maksu prosenttiperusteiseksi

Jäsenistön painostuksesta vaadimme, että ilta- ja lauantailisien maksussa tulee palata prosenttiperusteiseen käytäntöön, jossa lisät määräytyvät prosentuaalisena osuutena työntekijän palkasta.

Koetaan epäoikeudenmukaisena, että ylimääräinen henkilökunta saa samat lisät kuin vakituiset.

PAM Ahvenanmaa, PAM Servicefacket på Åland rf. 193

Aloite 10: Muutosesitys TES 12 § myyjät ja myymälätyöntekijät kohta 8. vastuulisä

Työntekijälle maksetaan vastuulisä hänen vastatessaan ja huolehtiessaan:

- osastosta tai tuoteryhmästä
  - toisten työntekijöiden ohjauksesta, valvonnasta ja työaika suunnitelmien tekemisestä
  - myynti- ja mainossuunnittelusta ja raportoinnista
- vastuulisä on vähintään 5 % taulukkopalkasta

Esitämme, että kohta muutettaisiin seuraavanlaiseksi:

Työntekijälle maksetaan vastuulisä hänen vastatessaan ja huolehtiessaan:

- osastosta tai tuoteryhmästä tai
- toisten työntekijöiden ohjauksesta, valvonnasta ja työaika suunnitelmien tekemisestä tai
- myynti- ja mainossuunnittelusta ja raportoinnista

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

PAM Liikealan Mikkelin seudun osasto 008

(Aloite saapunut myöhässä kevätkokoukseen)

Aloite 11: Vastuulisä niille, jotka sijaistavat osastovastaavia

Sijaiset tekevät samaa työtä kuin vastaava osastollaan. Sijaisuuden ajalta palkan tulisi olla vähintään 15 % korkeampi.

PAM Ahvenanmaa, PAM Servicefacket på Åland rf. 193

Aloite 12: Palkkataulukoihin lisää palkkaluokkia

Palkansaajien palkkataulukoihin lisää palkkaluokkia: 8 vuoden, 12 vuoden, 15 vuoden ja 20 vuoden täyttymisen jälkeen.

Palkkataulukot päättyvät nyt kahdeksaan vuoteen. Monet jäävät kaupan palvelukseen, joten heillä on pitkäaikaista kokemusta työstään ja hyvä tuotetuntemus. Useiden jäsentemme mielestä palkkaa tulisi nostaa 8 vuoden jälkeen.

PAM Ahvenanmaa, PAM Servicefacket på Åland rf. 193

Hallituksen lausunto Kaupan työehtosopimuksen palkkamääräyksiin liittyviin aloitteisiin 8, 9, 10, 11 ja 12:

Palkkausjärjestelmissä yleisesti hyväksyttynä pidetään periaatetta, jonka mukaan yksilön palkka on sitä korkeampi, mitä vaativampaa työtä hän tekee, mitä pätevämpi hän on ja mitä parempi on hänen työsaavutuksensa.

Kaupan alalla palkkausjärjestelmä perustuu edelleen nimikkeisiin. Tämän järjestelmän on nähty takaavan sen, että yksittäinen työntekijä pystyy helposti tarkastamaan palkkansa oikeellisuuden ja sen määräytymisen perusteet. Tosin erilaiset lisät ja niiden tulkinnanvaraisuus tekevät tämän joskus vaikeaksi.

Kaupan alalla työskentelevien tehtäviin liittyy erilaisia osaamisvaatimuksia, eriateisia vastuita sekä erilaista kuormitusta ja erilaisia työolosuhteita. Nimikkeisiin perustuvat palkkausjärjestelmät erottelevat puutteellisesti tällaisia "samannimisten" tehtävien erilaisia vaativuustekijöitä. Ne reagoivat hitaasti vaativuuden muutoksiin, kun nimikkeiden sijoittaminen palkkaportaisiin tapahtuu tyyppillisesti työehtosopimusosapuolten välillä. Uuden nimikkeen tai tehtävän ilmaantuessa sille ei myöskään ole automaattisesti järjestelmästä johdettavissa velvoittavaa minimipalkkamääräystä. Näistä syistä nimikepohjaisia järjestelmiä on jouduttu jälkikäteen paikkaamaan tyyppillisesti erilaisilla, työehtosopimukseen sovitulla lisillä sekä tes-osapuolten yhteisillä tulkinnoilla.

Tehtävän vaativuuden arviointiin perustuvilla palkkausjärjestelmillä pystytään huomioimaan kunkin yksittäisen tehtävän vaativuus. Järjestelmät mahdollistavat myös sen, että tehtävän sisällön muuttuessa ja kokonaan uusien tehtävien ilmaantuessa välineet vaativuuden arviointiin ovat olemassa. Näissä järjestelmissä mikään työehtosopimuksen soveltamispiiriin kuuluva tehtävä ei myöskään sellaisenaan jää palkkausjärjestelmän ulkopuolelle.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Tällaisten järjestelmien osalta työehtosopimuksissa sovitaan tyypillisesti vaativuustekijät ja menettelytavat arvioinnin suorittamiseksi. Mahdollista on sopia myös esimerkkiluettelo eri vaativuusryhmiin sijoittuvista tyypillisistä työtehtävistä ja tekijöistä, joilla tehtävä on luokiteltavissa vastaavaa perustehtävää vaativammaksi. Järjestelmät edellyttävät kuitenkin toimiakseen hyvää yhteistyötä työntekijöiden ja työnantajien kesken ja osaamista tehtävän vaativuuden määrittelyssä, sillä yksittäisen tehtävän arviointi ja lopullinen sijoittuminen palkkaryhmään tehdään viime kädessä yritys- tai työpaikkatasolla.

Vaativuuden arviointiin perustuvissa palkkausjärjestelmissä on useimmiten sovittu myös palkan ns. henkilökohtaisesta osuudesta, jolla on tarkoitus toisaalta kannustaa suoriutumaan tehtävästä entistä paremmin ja toisaalta palkitsemaan hyvästä suoriutumisesta. Sen sijaan muodollisen koulutuksen tai työkokemuksen huomioivaa osuutta näissä palkkausjärjestelmissä ei tyypillisesti ole.

Kaupan alalle sovittiin vuonna 2008 työtehtävän vaativuuteen perustuva järjestelmä, jossa eri vaativuustekijöiden (osaaminen, harkinta ja vastuu) arvioinnin ja palkkaryhmäkuvausten kautta sijoitetaan palkkaryhmiin sellaiset tehtävät, joille ei löydy valmiiksi nimikettä työehtosopimuksen palkkaryhmittelystä.

Tämän jälkeen on sovittu työryhmästä, jonka tehtävänä on selvittävää sopimuskauden 2012 – 2014 aikana palkkausjärjestelmän uudistamista. Työryhmän jatko kirjattiin Työllisyys- ja kasvusopimuksen mukaan sovittuun työehtosopimukseen. Työryhmän tulee huomioida eri ammattiryhmien työn vaativuus, työn kuormittavuuden sekä työn edellyttämän osaamisen vaikutus palkan muodostukseen. Tässä työssä arvioitavaksi tulevat erilaiset palkkausjärjestelmät, mm. niiden toimivuus ja vastaavuus toimialan muutoksiin ja muutosalttiuteen sekä sen myötä eri tehtävien osaamis- ym. vaatimuksiin.

Palkkausjärjestelmiä uudistettaessa tärkeätä on kiinnittää huomiota järjestelmän oikeudenmukaisuuteen mutta myös siihen, että työntekijä voi myös itse riittävässä määrin tunnistaa oman palkkauksensa perusteet ja palkkaryhmän määräytymisen. Sekä työehtosopimusosapuolilla että tarvittaessa yritystasolla työntekijöiden ja työnantajien edustajilla pitää olla lisäksi valmius ja halukkuus yhdessä jatkuvasti arvioida ja kehittää järjestelmää.

Päätösesitys:

Aloitteissa 8, 9, 10, 11 ja 12 mainitut seikat otetaan huomioon kaupan palkkausjärjestelmää uudistettaessa. Asia siirretään Kaupan sopimusaloitokunnan käsittelyyn.

Päätös:

Aloitteissa 8, 9, 10, 11 ja 12 mainitut seikat otetaan huomioon kaupan palkkausjärjestelmää uudistettaessa. Asia siirrettiin Kaupan sopimusaloitokunnan käsittelyyn.

Aloite 13: Ruotsin kieli

Me ruotsinkielisellä Pohjanmaalla asuvat toivoisimme saavamme palvelua ruotsiksi, mutta pyyntö ei todellakaan tunnu tavoittavan kohdettaan. Kun olemme yhteydessä

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

työttömyyskassaan, sieltä vastataan kysymyksiin vain suomeksi. Kysymykset voivat olla tärkeitä, ja toiset ymmärtävät suomeksi annetut vastaukset, mutta toiset eivät ymmärrä suomea ollenkaan. Kaikissa muissa palveluissa, kuten vakuutusyhtiöissä tai muilla tahoilla, joilla on puhelinpalvelua, on aina joku, joka pystyy puhumaan ymmärrettävää ruotsia. Me närpiöläiset haluamme tuoda esiin syvän pettymyksemme siihen, ettei teillä ole ruotsinkielistä asiakaspalvelua.

PAM – Närpiön seudun kaupan alan työntekijät os. 280 ry.

(Aloite saapunut myöhässä kevätkokoukseen)

Hallituksen lausunto:

Aloite koskee Palvelualojen työttömyyskassan toimintaa eikä ole siten PAMin edustajiston käsiteltävä asia. Työttömyyskassan johtaja antaa asiasta suullisen selvityksen PAMin edustajiston kokouksessa.

Päätösesitys:

Edustajisto kuulee kassanjohtajan suullisen selvityksen asiasta.

Päätös:

Edustajisto kuuli kassanjohtaja Markku Virtasen suullisen selvityksen asiasta ja merkitsi asian tiedoksi. Virtanen totesi vastauksessaan, että palvelua pyritään tarjoamaan myös ruotsiksi, mutta kuitenkin kysyntä huomioiden.

Aloite 14: Uuden valtuuston valmentaminen

Haluamme kiinnittää huomiota valtuuston uusien jäsenien perehdyttämiseen.

Esitys: Vaadimme, että alueiden vastuuhenkilöt huomioisivat tämän suunnitellessaan valmennuskokousten ohjelmasisältöä. Osa nykyisen edustajiston jäsenistä ei ole saanut riittävää koulutusta edustajiston kokouskäytäntöihin ja päätöksentekojärjestykseen liitossa.

PAM-Apteekkialan osasto ry 320

Hallituksen lausunto:

Hallitus pitää tärkeänä, että uudet valtuuston jäsenet koulutetaan tehtävänsä asianmukaisesti. Uusi valtuusto on mielekästä kouluttaa ensimmäisen kokoontumisen yhteydessä, jotta kokouskäytännöt ovat sujuvia valtuustokauden alusta alkaen. Koulutuksen sisältöinä on päätöksentekojärjestys liitossa, kokoustekniikka ja –käytännöt. Valtuuston jäsenille tulee tarjota myös mahdollisuutta harjoittaa puhe- ja esiintymistaitoja erillisillä koulutuksilla. Tämän lisäksi huolehditaan valtuuston varajäsenten riittävästä koulutuksesta valtuustokauden aikana.

Kouluttamisen välineinä voidaan käyttää lähi- ja verkkokoulutusta. Koulutusta voidaan myös järjestää yhteistyökumppaneiden kautta.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Päätösesitys:

Hallitus esittää, että hallinto- ja koulutusyksikössä valmistaudutaan valtuuston uusien jäsenten kouluttamiseen ensimmäisen valtuuston kokouksen yhteyteen edellisenä päivänä. Samalla valmistellaan valtuuston varajäsenten koulutuksia. Hallinto- ja koulutusyksikkö tekee tämän päätöksen mukaisen koulutussuunnitelman valtuuston ensimmäiseen kokoontumiskutsuun mennessä.

Päätös:

Hallinto- ja koulutusyksikössä valmistaudutaan valtuuston uusien jäsenten kouluttamiseen ensimmäisen valtuuston kokouksen yhteydessä edellisenä päivänä. Samalla valmistellaan valtuuston varajäsenten koulutuksia. Hallinto- ja koulutusyksikkö tekevät tämän päätöksen mukaisen koulutussuunnitelman valtuuston ensimmäiseen kokoontumiskutsuun mennessä.

Aloite 15: Ilmoittautumisjärjestelmä osastojen käyttöön

Yksi iso ongelma osastojen toiminnassa on, että osastojen tapahtumiin ilmoittautumiset ja tapahtumien mahdolliset laskutukset teettävät valtavan työmäärän, jota usein vapaaehtoistyönä tekevät aktiivit hoitavat yömyöhään kaiken muun ohella.

Ongelmaan on olemassa hienoja tietoteknisiä sovelluksia, mutta ne ovat yleensä niin kalliita, ettei osastoilla ole varaa sellaisia hankkia. Ehdotamme, että liitto antaisi osastoille maksutta mahdollisuuden käyttää samaa ilmoittautumisjärjestelmää, jota liittokin käyttää maksullisia tapahtumia järjestäessään.

Pam-liikealan Turun seudun osasto 069

Hallituksen lausunto:

PAMin jäsentietojärjestelmiä ollaan kehittämässä ja osana kehitystyötä ovat myös ammattiosastojen käyttämät järjestelmät. Järjestelmien kehitystyössä otetaan huomioon toiveet ilmoittautumisjärjestelmistä ja selvitetään myös mahdollisuus käyttää liitossa jo käytössä olevaa sovellusta.

PAMilla on yhteistyösopimus Avoine Oy:n kanssa ammattiosastojen nettisivuratkaisusta. Ammattiosastot voivat ottaa käyttöönsä Avoinen Yhdistysavain nettisivut, jotka mahdollistavat mm. ilmoittautumisten ottamisen nettisivujen kautta niin, että ilmoittautumistiedoista muodostuu automaattisesti excel-tiedosto, jota voidaan käyttää niin tapahtumainformaation jakelussa kuin laskutuksessa.

Päätösesitys:

Edustajisto suosittaa ammattiosastoja käyttämään liiton neuvottelemia nettisivuratkaisuja.

Päätös:

Edustajisto suositti ammattiosastoja käyttämään liiton neuvottelemia nettisivuratkaisuja.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Aloite 16: Liiton puhelinpalvelu

Liiton puhelin palvelun parantaminen/ varmistaminen jäsenille.

Pam-liikealan Rovaniemen osasto 045

Hallituksen lausunto:

Aloitteessa ollaan huolissaan puhelinpalvelun antamisesta ei-jäsenille.

Jos jäsen soittaa PAMin puhelinpalveluun puhelinnumerosta, joka on tallennettu jäsenrekisteriin hänen tietoihinsa, päivystäjän näytölle avautuu jäsenen tiedot. Jos tietoja ei avaudu, niin ohjeistuksen mukaan jäsenyys aina tarkistetaan. Jos kyseessä on jäsen, jonka numero on muuttunut, uusi numero päivitetään rekisteriin.

Ohjeistuksen mukaan ei-jäsenelle markkinoidaan aina ensin jäsenyyttä. Liittyminen voidaan hoitaa puhelun aikana puhelinliittymislomakkeen avulla. Puhelinliittymisen jälkeen voidaan antaa pidemmälle menevää neuvontaa.

Jos syystä tai toisesta puhelinliittymistä ei tapahdu, soittajalle annetaan ohjeistuksen mukaan minimipalvelua ensiapuna. Ensiavulla tarkoitetaan esimerkiksi lyhyitä vastauksia yksinkertaisiin kysymyksiin ja ohjaamista julkisiin verkkopalveluihin, tietolähteisiin tai muiden tahojen palveluihin.

Päätösesitys:

Edustajisto toteaa, että liiton puhelinpalvelua kehitetään systemaattisesti ja jokaisessa puhelussa tarkistetaan soittajan jäsenyys.

Päätös:

Edustajisto totesi, että liiton puhelinpalvelua kehitetään systemaattisesti ja jokaisessa puhelussa tarkistetaan soittajan jäsenyys.

Aloite 17: Sairaalan lapsen hoitaminen

Sairaalan lapsen hoitamisen jakaminen jos toinen tai molemmat vanhemmat ovat 3 vuorotyössä.

Pam-liikealan Rovaniemen osasto 045

Hallituksen lausunto:

Osasto on pyynnöstä täsmentänyt aloitettaan. Kyse on oikeudesta hoitaa alle 10-vuotiasta lasta tilanteessa, jossa puolisoilla ei ole varsinaisesti työehtosopimuksen mukaista estettä hoitaa lasta. Puoliso saattaa kuitenkin tehdä 3-vuorotyötä tai muutoin tehnyt sellaisen työvuoron, jonka jälkeen ei kohtuudella voisi edellyttää häneltä lapsen hoitoa.

Oikeuskäytännössä (TT 1992 - 96) on katsottu, että yövuoronsa klo 6 lopettanut sairaalan lapsen isän oltua kotona lapsen äidin työvuoron alkaessa, ei isällä ollut työstä johtuvaa estettä hoitaa lasta, eikä siten lapsen äidillä ollut oikeutta palkkaan sairaalan lapsen hoidosta.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Aloitteessa mainitun tilanteen huomioiminen vaatii siten työehtosopimusmuutoksen soveltumaan myös em. tilanteeseen.

Päätösesitys:

Aloite siirretään kaikkiin sopimusaloimikuntiin.

Puheenvuoro:

Jouni Korva (Lappi) nosti esiin ongelman siitä, kuinka kahden vuorotyötä tekevän vanhemman on välillä vaikea yhdistää lastenhoito ja työt. Hän toivoi, että liitto huomioi nämä asiat työehtosopimusten sisällöistä neuvoteltaessa.

Päätös:

Aloite siirrettiin kaikkiin sopimusaloimikuntiin.

11. Vuoden 2015 toimintasuunnitelma

Kuultiin kehittämisjohtaja Saana Siekkisen alustus vuoden 2015 toimintasuunnitelmasta. Siekkinen esitteli liiton toimintasuunnitelman perusteet ja toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset.

Ulla Huovinen (Häme-Pirkanmaa) kertoi maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden vaikeasta tilanteesta työpaikoilla puutteellisen kielitaidon vuoksi. Hän ilmaisi huolensa siitä, että huono kielitaito altistaa heidät hyväksikäytölle. Ulla Huovinen toivoi, että liitto tarjoaa englanninkielen koulutusta maahanmuuttajille. Huovinen teki kannatetun muutosesityksen lisätyön tarjoamisesta.

”Lisätyön tarjoamisen tulee lisäksi johtaa työ sopimustuntien pysyvään lisääntymiseen ja kokoaikaisuuteen.”

Kim Stenberg (Lounais-Suomi) kaipasi liikeryhmäkoulutuksia vuodelle 2015, joissa on mm. ollut tapana käsitellä alakohtaisia tavoitteita mahdolliselle liittokierrokselle.

Liiton varapuheenjohtaja Jaana Ylitalo totesi edustajistolle, että vuodelle 2015 on karsittu joitain tapahtumia eduskunta- ja liittokokousvaalien sekä liittokokouksen vuoksi. Kyse ei kuitenkaan ole pysyvästä muutoksesta, jos tietyt tapahtumat katsotaan tarpeellisiksi.

Ritva Lackman (Valtakunnalliset) totesi puheenvuorossaan, että koulutusvastuu mm. kielikoulutuksen osalta kuuluu hänen mielestään työnantajille, jotka rekrytoinnit hoitavat. Ammattiliiton ei pitäisi ottaa tässä asiassa vastuuta kantaakseen.

Kohta jätettiin auki. Asiaan palattiin kohdan 16. jälkeen.

Menettelytapavaliokunta esitti, että Huovisen esittämä kannatettu muutosesitys lisätyön tarjoamisesta hyväksytään sellaisenaan.

Hyväksyttiin toimintasuunnitelma vuodelle 2015.

12. PAMin valmistautuminen vuoden 2015 eduskuntavaaleihin

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Kokouksen puheenjohtajana toimi Arja Savolainen.

Kuultiin yhteiskuntasuhteiden vastaava Hanna Kuntsin esittely PAMin valmistautumisesta eduskuntavaaleihin.

PAM lähtee tavoittelemaan sitä, että seuraava hallitus sitoutuu toteuttamaan palvelupoliittisen ohjelman. PAMilaisia ehdokkaita ja tukiryhmän jäseniä varten valmistellaan myös materiaalia vaalityön tueksi.

Merkittiin asia tiedoksi.

13. Jäsenmaksun suuruus vuodelle 2015

Päätettiin jäsenmaksun suuruudesta vuodelle 2015. Kokonaisjäsenmaksu on 1,5 %, josta liiton osuus 1,00 % ja työttömyyskassan jäsenmaksu 0,5 %.

14. Osastopalautteen suuruus vuodelle 2015

Päätettiin osastopalautteen suuruudesta. Osastopalautteen suuruus on vuonna 2015 11 % (perusosa 9 % ja kannusteosa 2 %) liiton jäsenmaksusuudesta.

15. Osastojen jäsenmaksupalautteen kannusteosan perusteet vuodelle 2015

Päätettiin osastojen jäsenmaksupalautteen kannusteosan perusteista. Osastojen jäsenmaksupalautteen kannusteosaan oikeuttavat toimet vuoden 2015 aikana ovat:

- Uuden jäsenen vastaanottaminen jollain konkreettisella, henkilökohtaisella tavalla (kirje, puhelu, tapaaminen jne.)
- Vähintään yksi tilaisuus osaston jäsenille
- Vähintään yksi tilaisuus osaston jäsenille, jotka toimivat luottamusmiehinä/työsuojeluvaltuutettuina
- Yhteydenotto uuteen luottamusmieheen/ työsuojeluvaltuutettuun kun tieto valinnasta on osastolle tullut

16. Hallintoelinten kokous- ja kuukausipalkkiot sekä kustannusten korvaukset vuonna 2015

Kokous keskeytettiin menettelytapavaliokunnan kokouksen ajaksi.

Puheenjohtajana toimi Arja Savolainen.

Todettiin, että tämä edustajisto voi päättää kokouspalkkioista vain liittokokoukseen saakka. Uusien sääntöjen mukaan liittokokous päättää palkkioista toimikautensa ajaksi.

Menettelytapavaliokunta esitti, että palkkiot säilytetään vuoden 2014 tasolla toukokuun 2015 loppuun saakka.

Kati Puhakka (Helsinki-Uusimaa) teki kannatetun päätösesityksen.

"Hallintoelinten kokous- ja kuukausipalkkiot sekä kustannusten korvaukset vuonna 2015 - valtuuston jäsenet 100 €/kokous"

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

- hallituksen jäsenten palkkiot 160 €/kk sekä 100 €/kokous”

Päivi Vuorinen-Vilen (Häme-Pirkanmaa) teki kannatetun päätösesityksen.

”Luottamustoimiset hallituksen jäsenet, yleisvarajäsenet ja valtuuston puheenjohtajisto 160 €/kk ja 130 €/kokous (sama kokouspalkkio kuin valtuuston kokouksesta).

Puheenvuorot toimivat evästyksenä liittokokoukselle.

Päätettiin palkkioista ja korvauksista menettelytapavaliokunnan esityksen mukaisesti.

17. Tilintarkastajien palkkioiden perusteet

Päätettiin palkkioiden perusteet. Tilintarkastajille maksetaan palkkio laskun mukaan.

18. Vuoden 2015 talousarvio

Kuultiin talousjohtaja Jukka Mattilan alustus vuoden 2015 talousarviosta. Mattila kertoi talousarvion perusteet tulevalle vuodelle. Lisäksi Mattila kertoi Petäyksen tilanteesta edustajiston kevätkokouksen toiveen mukaisesti.

Kim Stenberg (Lounais-Suomi) esitti tarkentavia kysymyksiä budjettiperusteista mm. siihen mikä on lakkokassan osuus ja kuinka paljon henkilöstökulut ylittävät 45 %:n rajan. Hän tiedusteli myös, miksi henkilöstön ruokailukulujen menot lisääntyvät.

Stenberg tiedusteli myös kokonaistoimintojen johdon kasvavia kuluja, kuten sitä, kuinka paljon toiminnanjohtaja tulee saamaan palkkaa. Lisäksi hän tiedusteli, miten on varauduttu mahdollisiin lakkoihin ja jäsenistön taloudelliseen tukemiseen lakon aikana. Stenberg tiedusteli myös tutkimustoiminnan perusteita ja viestintälinjan postitus- ja painatuskulujen suuruutta sekä sitä, tehdäänkö näissä kahdessa edellä mainitussa yhteistyötä SAK:n ja liittojen kanssa.

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa) tiedusteli, kuinka paljon henkilökunnan palkat nousevat, kun määritelty 45 %:n raja ylitetään selvästi. Lisäksi Lehto pahoitteli sitä, että hänen mielestään tulevana vuonna säästetään vääristä kohdista, kuten ammattiosastojen osastopalautteesta. Lehto piti myös huonona asiana sitä, että jäsenkorttien uudistukseen kuluu tulevana vuonna enemmän kuin jäsenistön koulutukseen.

Piia Iiliäinen (Häme-Pirkanmaa) tiedusteli, miksi kokonaistoimintojen johdon palkkakulut nousevat, vaikka kaksi varapuheenjohtajan tehtävää poistuu uusien sääntöjen myötä.

Johannes Djupsjöbacka (Oulu) toivoi, että talousarvioon eriteltäisiin Lapin ja Oulun kustannukset.

Jukka Mattila vastasi tiedusteluihin ja kertoi, että varsinainen lakkokassa on noin 70 miljoonaa euroa. TSL:lle on budjetoitu sama osuus kuin aiempina vuonna (80 000 €). Mattila totesi, että kilpailutamme kaikki painotyöt. Kiinteistötilanteesta Mattila totesi, että joka tapauksessa keskustoimiston kiinteistöllä on edessä suuri remontti. Nyt näyttää siltä, että olisi edullisempaa siirtyä vuokralle. Mattila kertoi myös, että varapuheenjohtajien palkat ovat budjetoitu linjojen alaisuuteen.

Petri Leskelä (Helsinki-Uusimaa) kysyi PAMin solidaarisuustoiminnasta ja SASKin budjetista.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Liiton kv-koordinaattori Mari Taivainen kertoi lyhyesti solidaarisuustoiminnasta ja budjettiperusteista.

Henkilöstöpäällikkö Merja Vihersalo kertoi, että on sovittu henkilöstöä vähennettävän yhteisesti sovitun henkilöstösuunnitelman mukaisesti, mutta niistä tulevia säästöjä on vaikea ennakoita. Ruokailukuluihin on vuodelle 2015 budjetoitu lounasedun arvon muutos. Henkilöstön palkankorotukset ovat tyskan mukaiset.

Varapuheenjohtaja Julkunen totesi, että Oulu ja Lappi budjetoidaan yhdessä, koska alueet toimivat yhden aluepäällikön alla ja alueet toimivat muutoinkin tiiviissä yhteistyössä. Julkunen totesi lisäksi, että jäsenkortti uudistus on suuri kustannus.

Saana Siekkinen kertoi liiton tutkimustoiminnan perusteista ja totesi, että tapauskohtaisesti ostamme tutkimuspalveluita, mutta teemme mahdollisimman paljon myös itse.

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa) täsmensi vielä aiempaa esitystään jäsenkorttien kuluista.

Jukka Mattila tarkensi vielä jäsenkorttien uusimiseen liittyviä kuluja.

Päätettiin talousarviosta vuodelle 2015.

Siirryttiin kohtaan 12.

19. Kokouksen päätöslausuma

Kuultiin päätöslausumavaliokunnan puheenjohtaja Kari Peltovirran esittely valiokunnan esityksestä kokouksen päätöslausumaksi.

Päätettiin päätöslausumasta käydyn keskustelun pohjalta.

20. Kokouksen päättäminen

Kuultiin edustajiston puheenjohtajiston päätössanat. Päätettiin kokous klo 13.25.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

VAKUUDEKSI

Joonas Tuomivaara
puheenjohtaja

Arja Savolainen
1. varapuheenjohtaja

Sauli Isokoski
2. varapuheenjohtaja

Miia Järvi
sihteeri

Nora Lehtimäki
sihteeri

Petri Leskelä
pöytäkirjantarkastaja

Päivi Hoffrén
pöytäkirjantarkastaja

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Osallistujaluettelo

	Edustajiston puheenjohtajat			
1	Tuomivaara	Joonas		
2	Savolainen	Arja		
3	Isokoski	Sauli		
	Edustajiston varsinaiset jäsenet			
	Nimi		este	varajäsen
4	Alppi	Marja		
5	Anttila	Sinikka	<i>este ilmoitettu</i>	
6	Arhenius	Päivi	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Isosalo Ari</i>
7	Artesola	Merja		
8	Aunela	Minna-Kaisa		
9	Back	Anna-Maria	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Liukkonen Sami</i>
10	Daavitsainen	Jouni		
11	Forss	Lasse	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Mantere Mari</i>
12	Hanhinen	Taina		
13	Hanhisalo	Tuija		
14	Hanki	Inkeri		
15	Heinonen	Sari		
16	Heiskanen	Kristiina		
17	Hekkala	Rauno		
18	Hoffrén	Päivi		
19	Hänninen	Katja	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Paavola Raimo</i>
20	Härri	Eija		
21	Iiliäinen	Piia		
22	Immonen	Raine		
23	Immonen	Sanna		
24	Isosalo	Klaus	<i>este ilmoitettu</i>	
25	Jaatinen	Seija		
26	Jalonen	Laura	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Heikkilä Hannu</i>
27	Javanainen	Kaisa		
28	Jormanainen	Anne	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Neuvonen Timo</i>
29	Juhala	Birgitta		
30	Juntunen	Maritta		
31	Juntunen	Outi		
32	Kangas	Kirsti		
33	Kanniainen	Pentti		
34	Kari	Eveliina	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Laulainen Mari</i>
35	Kiiskinen	Arja		
36	Kinnunen	Pirjo		
37	Kivirinta	Anitta		
38	Kokko	Sinikka		

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

39	Kokkola	Jaana		
40	Koski	Matti		
41	Kuusela	Soili	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Korva Jouni</i>
42	Kuusniemi	Piia		
43	Kuuvalo	Nasu		
44	Kyrö	Piia	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Backman Ismo</i>
45	Käkönen	Riitta		
46	Lackman	Ritva		
47	Laine	Sirpa	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Kammonen Tony</i>
48	Laitila	Pertti		
49	Lampen	Pia		
50	Lehto	Merja		
51	Lehtonen	Arja		
52	Leinonen	Satu	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Kilpeläinen Päivi</i>
53	Lepistö	Kirsi		
54	Leppänen	Sari		
55	Leppänen	Tuomo		
56	Leskelä	Petri		
57	Majanoja	Mauri	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Koponen Ari</i>
58	Marku-Virtanen	Katri		
59	Maunula-Sairanen	Katja		
60	Mechelin	Katja		
61	Merimaa	Iiris		
62	Miina	Kati	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Pohtinen Markku</i>
63	Moilanen	Lea	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Ronkainen Kaarina</i>
64	Montonen	Teuvo		
65	Mustonen	Juha		
66	Mäenpää	Kaisa		
67	Mäkelä	Vuokko		
68	Mäkinen	Aimo		
69	Nevanpää	Emmi	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Kuisma Marjukka</i>
70	Niskanen	Heidi		
71	Nissinen	Anne		
72	Paksuniemi	Jari		
73	Paldanius	Anne	<i>este ilmoitettu</i>	
74	Palviainen	Erja		
75	Peltovirta	Kari		
76	Petelius	Mervi		
77	Pihlaja	Jari		
78	Pihlajamäki	Marita	<i>este ilmoitettu</i>	
79	Poutiainen	Pasi		
80	Puhakka	Kati		
81	Puhakka	Sirpa	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Säkinen Marko</i>
82	Pulli	Päivi		

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

83	Puotsaari	Tarja		
84	Purhonen	Onerva		
85	Purmonen	Pirjo		
86	Rintamäki	Anneli		
87	Ropponen	Minna		
88	Ruuth	Maija	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Buska Johanna</i>
89	Saarela	Hely		
90	Saarela	Tarja		
91	Saarinen	Jaana	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Lahti Janne</i>
92	Saastamoinen	Pia		
93	Salminen	Riikka		
94	Salminen	Soile		
95	Salo	Johanna	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Huovinen Ulla</i>
96	Savolainen	Kim	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Yrjönen Isto</i>
97	Seppänen	Riitta		
98	Sillanpää	Anne-Mari	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Oikarinen Hannu</i>
99	Silvola	Anna-Liisa		
100	Sinkko	Päivi		
101	Soutolahti	Katja	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Kosonen Tuija</i>
102	Stenberg	Kim		
103	Taivaloja	Tiina	<i>este ilmoitettu</i>	
104	Tallqvist	Jarmo		
105	Teesalu	Krista	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Laakkonen Heikki</i>
106	Thomasson	Minna		
107	Tompuri	Tapani	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Immonen Neea</i>
108	Toropainen	Arja		
109	Tuikkanen	Ellen		
110	Turunen	Titta		
111	Vainio	Harry		
112	Vakkuri	Arja		
113	Vasama	Mari		
114	Vehmaslahti	Leena	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Holopainen Senja-Maarit</i>
115	Vuorenmaa	Pirjo		
116	Vuorinen-Vilen	Päivi		
117	Vuorma	Johanna		
118	Yli-Saari	Jaana	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Eriksson Mats</i>
119	Ylisirniö	Niina	<i>este ilmoitettu</i>	<i>Djupsjöbacka Johannes</i>
120	Öström	Nina	<i>este ilmoitettu</i>	

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Esityslista

1. Kokouksen avaus
2. Läsnäolijoiden toteaminen
3. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
4. Kokousvirkaileijoiden valinta
  - 4.1. Sihteerit (2)
  - 4.2. Ääntenlaskijat (5)
  - 4.3. Pöytäkirjantarkastajat (2)
  - 4.4. Päätöslausumavaliokunnan jäsenet (9+1)
  - 4.5. Menettelytapavaliokunta
5. Kokoussääntöjen hyväksyminen
6. Kokouksen esityslistan hyväksyminen
7. Puheenjohtajan ajankohtaiskatsaus ja yleiskeskustelu
8. Kansainvälisen elintarvike- ja ravintola-alan liitto IUF:n pääsihteeri Ron Oswaldin tervehdys
9. Tulevaisuustyöstä strategiaan
10. Edustajiston jäsenten ja osastojen aloitteista päättäminen
11. Vuoden 2015 toimintasuunnitelma
12. PAMin valmistautuminen vuoden 2015 eduskuntavaaleihin
13. Jäsenmaksun suuruus vuodelle 2015
14. Osastopalautteen suuruus vuodelle 2015
15. Osastojen jäsenmaksupalautteen kannusteosan perusteet vuodelle 2015
16. Hallintoelinten kokous- ja kuukausipalkkiot sekä kustannusten korvaukset vuonna 2015
17. Tilintarkastajien palkkioiden perusteet
18. Vuoden 2015 talousarvio
19. Kokouksen päätöslausuma
20. Kokouksen päättäminen

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Edustajistopuhe / Ann Selin

Edustajiston syyskokous, 11.11.2014 Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki

Arvoisat edustajiston jäsenet, hyvät ystävät ja liittotoverit!

Myös omasta puolestani haluan toivottaa kaikki tervetulleeksi viimeiseen tämän kauden edustajiston kokoukseen. Erityisesti haluan tervehtiä Ronia - Ron Oswaldia, IUF:n pääsihteeriä. Olet lämpimästi tervetullut joukkoomme.

Kausi on ollut vaiherikas, paljon on tapahtunut. Ajattelin ensin, että summaisin tässä puheessani kulunutta kautta. Päädyin kuitenkin pidättäytymään siitä ja katsomaan enemmänkin tätä päivää ja tulevaa. Näiden päivien aikana muutoinkin meillä on varmasti tilaisuus kullakin muistella itselle merkityksellisiä hetkiä neljän vuoden varrelta. Paljon on keskustelua käyty lukuisista asioista ja uskon, että tämä viimeinen edustajisto edelleen osoittaa kykynsä keskittyä olennaiseen, jäsenten kannalta merkitykselliseen. Syksyä on tähän mennessä leimannut erityisesti eläkeratkaisu ja sen ympärillä käyty keskustelu. Kuluva vuosi on ollut PAMin historiassa myös monin muin tavoin hyvin erityinen. Vaikea taloudellinen tilanne ja laajat YT-neuvottelut näkyvät ja tuntuvat palvelualojen työllisyydessä karulla tavalla. On surkeaa, että niin moni pamilainen on vailla työtä.

Hyvä edustajistoväki,

Suomen taloudellinen tilanne on jatkunut vaikeana jo pitkään eikä Ukrainan kriisin johdosta asetetut pakotteet ja venäläisten heikentynyt taloudellinen tilanne ole olleet omiaan helpottamaan yksityisten palvelualojen tilannetta. Suomen vienti ei vedä entiseen tapaan ja suomalaisilla on yhä vähemmän rahaa kulutettavanaan. Kuluttajien luottamus talouteen on heikolla tasolla. Suomen talouskasvun on ennustettu jatkuvan olemattomana myös ensi vuonna. PAMissa keväällä toteutetusta jäsenkyselystä kävi ilmi, että joka kolmannen vastaajan työpaikalla on käyty YT-neuvottelut viimeisen vuoden aikana.

Tämän vuoden ensimmäisellä vuosineljänneksellä oli teollisuudessa yli 80 tuhatta työllistä vähemmän kuin vuonna 2007. Teollisuudessa väki on vähentynyt jo seitsemän vuoden ajan. Tämän vuoden alku on ollut kovin keho myös monilla yksityisten palveluiden työpaikoilla. Vaikka palveluissa kysymys on enemmänkin suhdannekuopasta, on monilla toimialoillamme kyse myös rakenteellisista muutoksista. Digitalisaation ja robotisaation seurauksena saattaa myös palveluissa olla edessä vielä suuriakin rakenteellisia muutoksia. Teknisen kehityksen ja tehtävien muutosten vuoksi osaamisvaateet muuttuvat niin meillä kuin muillakin

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

aloilla. Näihin kaikkiin muutoksiin täytyy varautua, jotta pystymme tukemaan työntekijöitä muutoksissa ja pitämään mahdollisimman monen kiinni leivän syrjässä.

Hyvät liittotoverit,

Valtaosa liiton jäsenistä kokee, että maahanmuutto rikastuttaa suomalaista kulttuuria. He ovat samalla huolissaan rajoittamattoman työperäisen maahanmuuton vaikutuksista kaikkien työntekijöiden työsuhteiden laatuun. Tämä selviää PAMin jäsenkyselystä. Pamilaiset ovat siis monikulttuurisen yhteiskunnan vahvoja puolustajia, mutta ymmärtävät, että työehtojen polkumyynti heikossa asemassa olevaa ulkomaalaista työvoimaa hyväksikäyttämällä johtaa surkeaan lopputulokseen sekä Suomessa jo työskentelevien työntekijöiden että uusina maahan saapuvien kohdalla. Jos tämä lisääntyisi, kahdet työmarkkinat syvenisivät entisestään. Tätä emme tahdo.

Hankintalain kokonaisuudistus, joka valitettavasti venyy seuraavalle hallituskaudelle, tulee toivottavasti omalta osalta parantamaan tilannetta siten osalta, että sovellettavat lait ja työehtosopimukset määräytyvät työn toteuttamispaikan tai palvelun tarjoamispaikan perusteella. EU-lainsäädäntö lähtee jo nyt tästä ajatuksesta ja jatkossa myös Suomen lainsäädännössä näin todettaisiin. Tämä kirjaus parantaisi työntekijöiden asemaa julkisten hankintojen yhteydessä.

Hyvät ystävät,

Viime syksynä solmitussa työllisyys- ja kasvusopimuksessa palkankorotukset olivat hyvin maltillisia.

Tarkoituksena oli tukea kilpailukykyämme ja siten vaikuttaa myönteisesti työllisyyteen. Näin ei ole käynyt.

Työpaikkoja on menetetty edelleen hurjalla vauhdilla. Tämä on ollut suuri pettymys.

Totuus on, että käytännössä kaikkien palkansaajien ostovoima on heikentynyt ja heikkenee edelleen. Tämä on ollut palvelujen kysynnän kannalta tuhoisaa. Palvelualojen työntekijätkin ovat joutuneet tästä syystä erittäin harvinaiseen suurien yt-neuvottelujen ja irtisanomisten kierteeseen, kun kysyntä aloillamme sakkaa. Siis pienet palkankorotukset ja silti niin moni menettää työpaikkansa. Yleensä palveluissa kysynnän vaihtelut hoituvat paljon loivemmilla liikkeillä työvoiman suhteen. On siis kyse varmasti muustakin kuin pelkästään suhdannetilanteesta.

Mitä olisi sitten tapahtunut ellei tuota sopimusta olisi solmittu? Sitä voimme vain arvailla. Olisiko työllisyystilanne vielä kehnempi? Emme tiedä.

Työnantajien ja yritysten pitää nyt todella myös kantaa vastuunsa. Yrityksissä on mietittävä todella onko jokainen suunniteltu irtisanominen todella välttämätön. Tai toisinpäin, voisiko sittenkin palkata jopa lisää väkeä.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Tilanne näkyy työttömyyskassan tilastoissa selvästi ja lokakuun maksatus onkin selvästi korkein PAMin historian aikana eli 21.46 miljoonaa. Vuoden alusta saajien määrä on kasvanut 12 prosentilla ja maksetut eurot ovat kasvaneet 15 prosenttia. Lokakuussa etuuksia maksettiin 17800 pamilaiselle. Myöskään jäsenkehitys ei ole pysynyt aiempien vuosien tahdissa, jolloin kokonaisuudesta muodostuu hankala myös liiton talouden kannalta ja se pakottaa meidät sopeuttamaan omia toimintojamme. Ei pidä kuitenkaan vaipua epätoivoon vaan ennemminkin tarvitsemme nyt rohkeutta ja uskallusta hakea uusia keinoja kehityksen korjaamiseksi. Me emme aio lannistua. Ville Peltonen – nykyisin HIFKn junnujen valmennuspäällikkö – sanoi pari viikkoa sitten radiohaastattelussa, että onnistumisen vastakohta ei ole epäonnistuminen, se on lannistuminen. Me emme aio lannistua.

Hyvät läsnäolijat,

Viimeistään ensi kesänä keskusjärjestöt neuvottelevat työllisyys- ja kasvusopimuksen viimeisestä korotuksesta, takaraja on 15.6. Me emme voi hyväksyä ratkaisua, joka heikentäisi ostovoimaa entisestään. Varsinkin pieni- ja keskituloisten ostovoimaa pitää parantaa. Tämä on myös järkevää taloudenhoitoa, sillä matalimmissa tuloluokissa jokainen lisäeuro menee varmuudella kulutukseen. Aika näyttää, pystytäänkö ratkaisuun pääsemään keskitetyssä pöydässä vai siirrytäänkö liittokohtaisiin neuvotteluihin. PAMilla on valmius molempiin - lopputulos ratkaisee.

Nyt jo väläytellään eri tahoilta pitkiä maltillisia sopimuksia myös jatkoa varten. Nyt pitää ottaa rauhallisesti ja tarkkailla huolella talouden ja työllisyyden kehitystä. On kuitenkin niin, että Suomen nousu on kaikista eniten kiinni hyvistä ideoista - tuotteista ja palveluista joita saadaan myös kaupaksi. Ne tuovat lisää työtä ja toimeentuloa. Muu on enemmän tai vähemmän paikkailua.

Kaupan liiton työmarkkinajohtaja Anna Lavikkala on tänään sanonut julkisuudessa, että lisätyötunteja ei oteta vastaan, vaan mieluummin ollaan sosiaaliturvan varassa. Hän kertoo esimerkistä, jossa suuressa kaupan alan yrityksessä oli tarjottu montaa kymmentä tuhatta työvuorotuntia tekstiviestillä. Vain puoleen oli lyhyellä varoitusajalla saatu työntekijä. Tämä koko asetelma on aivan nurinkurisesti asetettu. Nämähän eivät todellakaan ole ihmisten todelliset vaihtoehdot. Lisätyötä todellakin monet haluavat. Mutta haluavatko ja voivatko he olla ”passissa” kaiken aikaa odottelemassa mahdollista työhön kutsua. Harva voi. Haluammeko takaisin ne ajat, jolloin aamulla satamiin mentiin pestuulle. Koko elämä pyörii sen ympärillä saako tänään töitä vai eikö saa. Kyse on paremmasta työvuorosuunnittelusta. Silloin voidaan tarjota todellisesti lisätöitä. Jos pitää kymmeniä tuhansia tunteja metsästä tekstiviestillä ihmiset tekemään, niin jotenkin tuntuu, ettei suunnittelu ihan kohdallaan ole.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Hyvät toverit,

Kuten tunnettua on, eläkeuudistustyö on saatu pakettiin ja lopputulokseen voi olla melko tyytyväinen. Siitäkin huolimatta, että parannettavaa kokonaisuuteen jäi. Neuvottelutulos ei koskaan vastaa täysin yksin yhden liiton tai keskusjärjestön tavoitteita. Saavutus oli kovan työn takana ja SAK:n neuvottelijat onnistuivat mielestäni työssään hyvin. Pitkään näytti siltä, etteivät palkansaajat ja työnantajat löydä yhteistä säveltä neuvotteluissa, sillä vaatimukset tuntuivat olevan kuin eri planeetoilta.

Palkansaajien näkökulmasta on tärkeää, että uusi eläkejärjestelmä on kestävä. Se turvaa eläkkeiden rahoituksen pitkälle tulevaisuuteen. Nuorille annettu eläkelupaus kyetään tällä ratkaisulla pitämään. Uusi eläkejärjestelmä on varsin reilu pieni- ja keskipalkkaisille palkansaajille, joille kysymys siitä, tuleeko eläkkeellä aikanaan toimeen, on vähintään yhtä tärkeä kuin itse eläkeikä. Uusi eläkejärjestelmä kerryttää eläkettä tasaisesti koko työuran ajan eikä ylipalkitse viimeisistä työvuosista kuten nykyisin on. Kun palkansaajamaksuvähenteisyydestä luovutaan, kertyy eläkettä jokaiselle suuremmasta palkkasummasta. Uusi järjestelmä on oikeudenmukaisempi aikaisin työuransa aloitteleville palkansaajille koska jatkossa eläkkeet alkavat kertyä jo 17 ikävuodesta eteenpäin. Nämä ovat meikäläisten kannalta tärkeitä uudistuksia. Eläkkeiden alaikärajan nosto oli kova paikka SAK:n neuvottelijoille. Eläkeikä siis todellakin nousee uuden järjestelmän myötä, mutta onneksi varsin maltillisesti portaittain. Toisaalta tukitoimet niille, jotka eivät selviä työelämässä eläkeikään saakka, säilyvät pitkälti nykyisenkaltaisina. Työttömyysturvan lisäpäivät säilyvät, osa-aikaeläkkeen sijaan tulee osittainen vanhuuseläke ja pitkän, raskaan työuran tehneille tulee uusi työuraeläke. On toverit pakko todeta rehellisesti, että ilman eläkeiän asteittaista nostoa ei koko ratkaisua olisi saatu aikaiseksi. Mitä sitten olisi ollut tiedossa, jos poliitikot olisivat tehneet uudistuksen työmarkkinajärjestöistä riippumatta. Minä olen varma, että lopputulos olisi kannaltamme paljon huonompi. Eläkeikä olisi noussut, muut osat olisivat jääneet taatusti paljon vähemmälle.

Uuden eläkejärjestelmän on tarkoitus astua voimaan vuoden 2017 alussa eikä se vaikuta jo maksussa oleviin eläkkeisiin. Vaade julkisen talouden kestävyysvajeen kuromiseksi osana eläkeneuvotteluita oli palkansaajille hankala, mutta lopputuloksen avulla tätä kuitenkin kyetään kuromaan kiinni noin prosentin verran.

Hyvät liittotoverit,

Nyt, kun eläkeuudistustyö on saatu valmiiksi, palkansaajat ja työnantajat ovat jatkaneet keskenjääneitä neuvottelujärjestelmän uudistamiseen tähtääviä neuvotteluita. Alkuperäisen aikataulun mukaan niiden pitäisi olla päätöksessään syksyn loppuun mennessä. Eläkeneuvotteluiden venyminen on viivästyttänyt tätä työtä. Kiire tulee, mutta alkuperäisestä aikataulusta pidetään ainakin toistaiseksi kiinni.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Tilanne ei ole helppo näissäkään neuvotteluissa, sillä työnantajien vaatimukset ovat kovia. Erityisesti heidän sihdissään ovat ns. laittomat lakot sekä tukilakot ja niihin liittyvät sanktiot. Palkansaajille tämäkään asia ei ole yhtä mustavalkoinen kuin työnantajille tuntuu olevan. Me tahdomme, että näissä tilanteissa pitäisi nykyistä paremmin paneutua niihin syihin joista ulosmarssit johtuvat. Näin toimimalla voisimme entistä paremmin ennaltaehkäistä näitä. Haluaisimme, että työntekijöiden ja heidän edustajiensa vaikutusmahdollisuudet olisivat paremmat, jottei näihin tilanteisiin ajauduttaisi. Työnantajat ovat enemmänkin kiinnostuneita siitä, mitä tehdään kun on jo "housussa" ja minkälainen rangaistus toimista pitäisi seurata. He haluavat aiheutuneen vahingon korvaamista. Meille asia on selkeä. Työtaistelutoimenpide on aina kollektiivitoimenpide ja siitä seuraa kollektiivirangaistus, tällä hetkellä hyvityssakko.

Olemme yhdessä kaikkien palkansaajajärjestöjen kanssa esittäneet omat, yhteiset tavoitteemme. Niiden joukossa on mm. meillä paljon esillä ollut alipalkkauksen kriminalisointi sekä pelisääntöjen sopiminen ns. TES-shoppailun varalle. Listalla on myös mm. ammattiliittojen kanneoikeus. En ole kovin optimistinen sen asian menestymisestä tässä prosessissa, mutta me pidämme sitä sinnikkäästi esillä kaikkialla jossa siihen on mahdollisuus.

Tässä vain muutama poiminta. Paljon on vielä työtä tehtävänä ennen kuin tämä työ on päätöksessään.

Hyvät ystävät,

Ensi vuosi on jälleen vaalivuosi, kun huhtikuussa järjestetään eduskuntavaalit. Tavoitteemme on, että pamilaisten asiat olisivat jatkossa yhä tärkeämmässä roolissa, kun maan tulevaisuutta pohditaan. Tärkeintä olisi saada maahan hallitus, joka ymmärtää palkansaajien asioita laajasti ja on valmis aidosti toimimaan niiden eteen. Seuraavan hallituksen on nähtävä, kuinka suuri merkitys yksityisillä palveluiloilla on Suomen tulevaisuudelle ja olisi tärkeää, että sektorin kehittämisessä edettäisiin suunnitelmallisesti. Lähdemmekin tavoittelemaan kokonaisvaltaista kasvu- ja työllisyysohjelmaa palveluiloille. Monet muutkin tahot ovat tällä asialla, joten sillä on hyvät toteutumismahdollisuudet. Liitossa on valmisteltu eduskuntavaaliohjelmaa tältä pohjalta. Ohjelma julkistetaan 26.11.

Tärkeää olisi myös, että meillä olisi runsaasti pamilaisia ehdokkaita, pamilaiset löytäisivät tiensä hyvien ehdokkaiden tukijoukkoihin ja ennen kaikkea, että saisimme mahdollisimman monen pamilaisen äänestämään. Pamilaisten äänen kuuluvuudesta olemme kaikki vastuussa.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Hyvät ystävät,

Ensi vuosi on meillä PAMissa muutosten vuosi. Siirrymme uuteen hallintomalliin jonka osana mm. liittoon palkataan toiminnanjohtaja. Uusi hallintomalli on herättänyt jonkin verran keskustelua vielä kevään päätöksenteon jälkeen. Liikkeellä on ollut myös väärää informaatiota, jonka uskon johtuvan epätietoisuudesta.

Tarpeet sääntöuudistukselle havaittiin tulevaisuustyötä tehtäessä ja sääntöuudistusta käsiteltiin laajasti viime talvena niin tulevaisuustyöryhmässä kuin hallituksessakin. Muutosten taustalla on aito tarve ja halu tehdä liitosta toimijana entistä ketterämpi ja samaan tavoitteeseen pyrkivä.

Muutostarpeiden taustalla on kaiken kaikkiaan toimintaympäristön muutokset ja mm. jo pitkään jatkunut tendenssi, jossa työnantajat ja liberaalin talouspolitiikan kannattajat työntävät kiilaa ay-liikkeen rattaisiin. Puhutaan normien purkutalkoista, joiden taustalle on piilotettu paljon suurempia tavoitteita kuin mitä ensi silmäyksellä voisi olettaa. Ay-liikkeen voimaa halutaan heikentää, asioita halutaan siirtää pois kolmikantaisesta valmistelusta. Työntekijöiden oikeuksia halutaan karsia. EUssa on toiminut ns. Stoiberin komitea, jonka tehtävänä on ollut normien läpikäynti. Heidän on ollut tarkoituksena tarkastella lähinnä sitä, minkälaista haittaa yritystoiminnalle erilaisista säännöksistä on. Ne listat ovat huolestuttavia. Emme me ay-liikkeessäkään kaikkia normeja ja sääntöjä mitenkään erityisesti rakasta. On varmasti sellaista, josta voitaisiin luopua, ilman että siitä on mitään haittaa vaikkapa työntekijöiden asemalle. Monet työnantajat sanovat, että he haluavat eroon vain niistä turhista säädöksistä. Saattaapi olla, että käsityksemme siitä mikä on turhaa ja mikä ei, eivät aivan täydellisesti kohtaa. Tunnettu esimerkin parturi-kampaajien työsuojeludirektiivistä. Eurooppalainen ay-liike pyrkii nyt kokoamaan voimiaan yhä tehokkaammin, jotta voimme seurata uuden komission toimia entistä tarkemmin ja oikea-aikaisesti. Tulemme olemaan todella valppaina, ettei tällä normien purkuinnolla heikennetä työntekijöiden asemaa tai neuvotteluoikeuksia.

Siispä liittotoverit,

Jotta meidän äänemme kuuluisi vähintään yhtä vahvana myös tulevaisuudessa ja meillä olisi voimaa laittaa kampoihin työnantajille, PAMin on uudistuttava ja meidän on kyettävä tekemään asioita toisin. Meidän on kyettävä terävöittämään vaikuttamistamme niin kotimaassa, Euroopan tasolla kuin globaalistikin. Tämä onnistuu parhaiten tiivistämällä yhteistyötä eri organisaatioiden kesken. On varmistettava, että jokainen taho meillä ja muualla käyttää resurssinsa tehokkaasti. Tiiviillä yhteistyöllä takaamme, että meidän äänemme kuuluu kaikkialla. PAMin on terävöitettävä omaa iskukykyään kaikilla tasoilla, jotta voimme ratkoa ongelmia ja vaikuttaa asioihin tehokkaasti riittävän aikaisessa vaiheessa.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Hallintomallin uudistamisella ja myöhemmin organisaatiouudistuksella on tarkoitus muovata liitosta yhä paremmin ennakoiva ja iskukykyinen. Toiminnanjohtaja tulee toimimaan liiton johtoryhmän ja sitä kautta koko toimintamme koordinaattorina. Tarkoituksena on parantaa yhteistyötä talon sisällä ja edistää yhteisten päämäärien saavuttamista sekä samaan maaliin pelaamista. Näin uskomme liiton henkilöstön pystyvän parhaiten toimintaan jäsenten parhaaksi. Hallituksen luottamus on toiminnanjohtajan työskentelyn edellytys.

Hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaisen varajäsenen tehtävänä on johtaa puhetta hallituksen kokouksissa puheenjohtajan ollessa estynyt osallistumaan kokoukseen. Varajäsenen tulee siksi olla perillä siitä mitä liitossa tapahtuu. Johtoryhmän jäsenenä hän on valmistelemassa hallituksessa käsiteltäviä asioita, joka helpottaa huomattavasti sijaisena toimimista. Mitkä varsinaiset tehtävät tämä henkilö saa vastuulleen tulee ratkaistavaksi silloin kun koko muunkin johtoryhmän keskinäisistä työnjaoista päätetään. Liittokokous valitsee liiton puheenjohtajan, valtuuston ja hallituksen jäsenet sekä hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaisen varajäsenen. On suunniteltu, että ensimmäinen kokouspäivä on niin sanottu alueiden päivä, jolloin valintoja pohjustetaan ja alueet neuvottelevat keskenään paikkajaosta. Viime keväänä päätetyt säännöt määrittävät – yhdistyslain suomissa rajoissa – sen, että hallituksen ja valtuuston valinnoissa toteutuu tasapuolisuus. Jo tältä pohjalta peruslähtökohta siis on, että valinnat tulevat kuvastamaan jäsenkuntamme rakennetta. Liittokokous voi halutessaan myös periaatetasolla linjata valintoja ennen kuin varsinaisen kokoustyöskentely valintojen osalta alkaa. Kokouksen tarkempi juoksutus tarkentuu kevään aikana. Kuten täälläkin on esitetty ja päätetty, kokousedustajat koulutetaan kokouskäytäntöihin, eikä kukaan joudu mukaan kylmiltään.

Hallinnon lisäksi liitto valmistautuu myös muilta osin muuttamaan organisaatiotaan vastaamaan entistä paremmin tulevien vuosien haasteisiin. Tulevaisuustyö toimii vahvana pohjana liiton strategiatyössä. Tulevaisuustyössä tunnistetut liiton toiminnan kehittämistarpeet ja toimintaympäristön muutokset edellyttävät strategisten valintojen huolellista tarkastelua ja uusien päämäärien asettamista. Kun toimintaympäristö muuttuu, on myös meidän kyettävä kulkemaan ajan hengen mukana – mielellään jopa edellä - ja kehittämään omia toimintatapojamme. Strategiatyötä on tehty kuluva syyskuu ja se jatkuu liittokokoukseen saakka.

Liittokokous tulee asettamaan liiton tavoitteet tulevalle nelivuotiskaudelle, mutta ennen liittokokousta myös jäsenistö otetaan mukaan valmisteluun. Ammattiosastot saavat käsiteltäväkseen liittokokoukseen valmisteilla olevan tavoiteohjelman luonnoksen, jonka valmistelussa ovat olleet mukana niin nykyinen hallitus kuin liiton palkattu henkilöstökin.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Strategiatyö on tehtävä huolella, jotta liitto pystyy seuraavien vuosien aikana toimimaan parhaalla mahdollisella tavalla. Organisaatiotakaan ei voi uudistaa, ellei ensin ole asetettu yhteisiä päämääriä tuleville vuosille.

Hyvät läsnäolijat,

Liittokokousvaalien ehdokashankinta on täydessä vauhdissa ja ehdokkaita onkin jo lähemmäs 1000. Olemme asettaneet itsellemme kovan 1500 ehdokkaan tavoitteen, joten siihen on vielä matkaa. Tiedän, että moni tästä joukosta on ollut ja tulee vielä olemaan aktiivista ehdokashankinnassa. Uskon, että ensi kevään vaalihumun ja suuren ehdokasmäärän avulla voimme saada liitolle näkyvyyttä, demokratia vahvistuu ja näiden myötä saamme jälleen potkua jäsenkehitykseenkin. Siksi toivon, että jokainen jaksaa puristaa ehdokashankintatyössä loppuun saakka.

Hyvät toverit,

Toissaviikolla luonani kävi lähetystö pyytämässä minua asettumaan edelleen ehdolle liiton puheenjohtajaksi ensi kesän liittokokouksessa. Olen vastannut kysyjille myöntävästi. Kiitän vielä tässä kovasti luottamuksesta. Liittokokous päättää.

Arvoisat edustajiston jäsenet, hyvät ystävät,

Kun siis viime kevään edustajistossa hyväksyttiin liitolle uudet säännöt, niin ensi vuonna niiden voimaan astumisen jälkeen toimintamallissamme tapahtuu muutoksia, joihin olen tässä jo moneen kertaan viitannut. Näiden uudistusten myötä myös edustajisto jää historiaan ja te, arvon läsnäolijat, viimeisiksi edustajiston jäseniksi. Lämmin kiitos kaikille tekemästänne työstä!

Eriyiskiitokset haluan antaa Joonakselle, Arjalle ja Saulille ansiokkaasta työstänne edustajiston puheenjohtajistossa. Olette osoittaneet tehtävän edellyttämää sitoutumista ja teistä huomaa, että arvostatte tehtävääänne.

Toivotan oikein antoisaa, PAMin historian viimeistä edustajiston kokousta kaikille!

Kiitos!

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Päätöslausuma, PAMin edustajisto 11. - 12.11.2014

PAMin edustajisto pöyristyi Kaupan liiton työmarkkinajohtaja Anna Lavikkalan lausunnosta, ettei työntekijöille kelpaisi lisätunnit. Lisätyöntarjoaminen ei käytännössä toimi kunnolla, vaan osa-aikatyötä koskevan tutkimuksen ennakkotietojen mukaan joka kolmannen vastaajan työpaikalla lisätyövoimaa on palkattu tarjoamatta tunteja vanhoille työntekijöille. Toisaalta on hyvin yleistä, että lisätunteja tarjotaan hyvin lyhyellä varoitusajalla koko ajan, eli kunnan työvuorolistoja ei välttämättä tehdä lainkaan. Työvuorosuunnitteluun on panostettava paljon nykyistä enemmän ja pyrittävä ennakoimaan työvoimatarve eri viikonpäivinä ja kellonaikoina. Tekijöitä kyllä löytyy, jos työn vastaanottaminen ei vaatisi aivan äärimmäisiä joustoja ja olisi nähtävissä, että työsopimustunnit päivitetään tarvittaessa todellista työaikaa vastaaviksi.

Osa-aikatyö tekee palkalla toimeen tulemisen hankalaksi. Esimerkiksi kaupan alalla osa-aikatyöntekijän keskiansio on 1450 ja majoitus- ja ravitsemisalalla 1390 euroa kuukaudessa. Runsas osa-aikaisuus naisvaltaisilla aloilla selittää osaltaan myös naisten ja miesten välistä palkkaeroa. PAMin edustajisto asetti tavoitteeksi, että vuonna 2015 päättyvä samapalkkaisuusohjelma saa jatkoa ja siihen uutena elementtinä on otettava osa-aikatyön sukupuolivaikutusten arviointi.

Työttömyys ennätyskorkealla

PAMissa keväällä toteutetusta jäsenkyselystä kävi ilmi, että joka kolmannen vastaajan työpaikalla on käyty yt-neuvottelut viimeisen vuoden aikana. Luottamusmiesten jaksaminen on kovilla. Moni luottamusmies käy samaan aikaan useita neuvotteluita, eikä tukea ole helppo hakea kaiken kiireen keskellä. PAMin edustajisto korostaakin neuvottelutilanteita ennakoivan koulutuksen ja vertaistuen merkitystä.

Talousvaikeuksien keskellä yt-neuvottelut ovat niin arkipäiväinen prosessi väen vähentämiseksi, että itse lain tarkoitus ja henki tuntuvat hukkuneen lopullisesti. Työelämän paikallista kehittämistä pohdittaessa tulee tutustua tarkemmin ns. Ruotsin malliin ennakoivasta keskustelusta. Työyhteisössä käytävillä avoimilla keskusteluilla voitaisiin paremmin ratkoa pulmia jo ennen kuin on tarvetta varsinaisille yhteistoimintamenettelyille.

Mikä on turhaa sääntelyä?

Julaisuudessa puhutaan paljon turhan sääntelyn ja normien purkamisesta. Populististen heittojen taakse on usein piilotettu paljon suurempia tavoitteita kuin mitä ääneen lausutaan. Ammattiyhdistysliikkeen voimaa halutaan heikentää koko Euroopassa ja siirtää asioita pois kolmikantaisesta valmistelusta. Niin sanotun Stoiberin komitean tehtävänä on ollut tarkastella lähinnä sitä, minkälaista haittaa yritystoiminnalle erilaisista säännöksistä on. Sääntelyn tarpeellisuutta ympäristön ja ihmisten suojelun kannalta ei juurikaan käsitellä. Monet työnantajat sanovatkin, että he haluavat eroon vain turhista säädöksistä. PAMin edustajiston käsitys siitä mikä on turhaa ja mikä ei, eroaa kovasti työnantajien kannoista. Esimerkki parturi-kampaajien työsuojeludirektiivin kaatamisesta turhana sääntelynä on todiste siitä, ettei muodikkaalla puheella sääntelyn purkamisesta viitata pelkkään byrokratian keventämiseen tai sähköisten palveluiden käyttöä helpottamiseen, vaan tavoitteena on heikentää työntekijöiden oikeuksia.

PAMin edustajiston syyskokous 11. - 12.11.2014

Messu- ja kongressikeskus Jyväskylän Paviljonki, Jyväskylä

Duunari, käytä ääntäsi

Ensi keväänä käydään PAMin liittokokousvaalit ja eduskuntavaalit. Palvelualojen työntekijöille tärkeiden asioiden edistämisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että eduskuntaan valittaisiin pamilaisen arkitodellisuutta ymmärtäviä ehdokkaita. Edustajisto kannustaakin koko jäsenkuntaa käyttämään valtaansa ja äänestämään, molemmissa vaaleissa.

